

**UCHWAŁA NR XVIII/207/15
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO**

z dnia 27 listopada 2015 r.

**w sprawie uchwalenia Programu współpracy samorządu województwa łódzkiego z organizacjami
pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego
i o wolontariacie na lata 2016 - 2020**

Na podstawie art.18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1392) i art. 221 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tj. Dz.U.z 2013 r. poz. 885, poz. 938, poz. 1646; Dz.U. z 2014 r. poz. 379, poz. 911, poz. 1146, poz. 1626, poz. 1877; Dz. U. z 2015 r. poz. 238, poz. 532, poz. 1117; poz. 1130, poz. 1190, poz. 1358) oraz art. 5a ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj. Dz.U.z 2014 r., poz. 1118, poz. 1138, poz. 1146; Dz. U. z 2015r., poz. 1215, poz. 1339) Sejmik Województwa Łódzkiego uchwała, co następuje:

§ 1. Uchwała Program współpracy samorządu województwa łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2016 - 2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza Zarządowi Województwa Łódzkiego.

§ 3. Uchwała podlega opublikowaniu w wojewódzkim dzienniku urzędowym i wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty opublikowania.

Przewodniczący Sejmiku

Marek Mazur

Załącznik do uchwały Nr XVIII/207/15
Sejmiku Województwa Łódzkiego
z dnia 27 listopada 2015 r.

Program współpracy samorządu województwa łódzkiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na lata 2016 - 2020

WPROWADZENIE

1. W Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wskazuje się, że podstawą funkcjonowania państwa powinno być poszanowanie wolności i sprawiedliwości, współdziałanie władz, dialog społeczny oraz pomocniczość umacniająca uprawnienia obywateli i ich wspólnot. Zasady te przyjmuje się jako kluczowe we współpracy samorządu województwa łódzkiego z organizacjami pozarządowymi. Celem współpracy jest wspieranie a nie zastępowanie działań obywatelskich, tak by prowadzić do jak największej samodzielności oddolnych inicjatyw, a co za tym idzie, do zbudowania podstaw równoprawnego partnerstwa pomiędzy administracją publiczną a organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.

W demokratycznym społeczeństwie organizacje pozarządowe stanowią podstawę dla rozwoju lokalnych społeczności, gdyż skupiają aktywnych i wrażliwych na sprawy społeczne obywateli, dostarczają usług potrzebnych mieszkańcom, wypełniając luki, których często nie zapełnia sektor publiczny oraz prywatny.

Kluczowymi pojęciami dla zrozumienia Programu współpracy są „dobro wspólne” oraz „wspólnota”. Dobro wspólne rozumiane jest jako przedkładanie potrzeb wspólnych nad potrzeby własne, uważność na interes innych osób oraz grup, gotowość do zrezygnowania z własnego interesu na rzecz wartości wyższej. Dobro wspólne ma charakter konstytutywny dla działań samorządu oraz organizacji społecznych.

Drugim pojęciem ważnym dla Programu współpracy jest „wspólnota”, w szczególności wspólnota regionalna. Charakteryzowana ona jest jako pojęcie szersze niż społeczeństwo obywatelskie (wspólnota może mieć charakter wykluczający, zamknięty na nowe osoby). Budowanie wspólnoty regionalnej, która szanuje różnorodność i indywidualizm jest celem przyświecającym Programowi. Wspólnota regionalna to m.in.:

- wspólnoty lokalne,
- aktywne społecznie jednostki,
- prawa i obowiązki,
- integracja i współpraca,
- branie na siebie odpowiedzialności za dobro wspólne,
- dbanie o wspólnie zdefiniowane wartości.

Budowanie i wzmacnianie wspólnoty regionalnej ma prowadzić do kreowania jedności ale nie jednolitości lub jednakowości i opierać się o wspólne poszukiwanie wartości jednoczących.

Wspólnocie regionalnej, którą ma wspierać realizacja Programu współpracy towarzyszą takie wartości jak:

- lojalność,
- wzajemność,
- solidarność,
- trwała współpraca.

2. Inicjatywa przygotowania wieloletniego programu współpracy mającego charakter strategiczny w obszarze budowy społeczeństwa obywatelskiego w regionie wypłynęła z dyskusji i prac Łódzkiej Wojewódzkiej Rady Działalności Pożytku Publicznego II kadencji. Niniejszy Program powstał przy dużym wsparciu Rady Organizacji Pozarządowych Województwa Łódzkiego w ramach projektu: „Aktywny dialog obywatelski w woj. łódzkim” realizowanego ze środków programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z Funduszy EOG. Zaangażowanie obu Rad pozwoliło na zorganizowanie spotkań zespołu roboczego składającego się z przedstawicieli organizacji pozarządowych z województwa łódzkiego podczas którego wypracowane i uzgodnione zostały najważniejsze cele i obszary niniejszego dokumentu.

3. Zgodność z dokumentami strategicznymi

Program zgodny jest z dokumentami strategicznymi dotyczącymi rozwoju regionu łódzkiego. Program współpracy przede wszystkim jest spójny z zapisami Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 (Uchwałą Nr XXXIII/644/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego z 26. lutego 2013 roku).

Jednym z głównych wyzwań rozwojowych regionu jest wedle zapisów Strategii tworzenie warunków dla rozwoju kapitału społecznego i poczucia tożsamości regionalnej wzmocniającego integrację wewnętrzną województwa. Warto też tu przypomnieć, że misją województwa łódzkiego jest prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju opartej na współpracy gospodarczej, budowaniu więzi społecznych oraz tożsamości regionalnej. Z zapisów SRWŁ 2020 wynika zatem jasno, że społeczeństwo obywatelskie w różnych jego przejawach jest jednym z kluczowych czynników mających wpływ na jakość życia w regionie.

W SRWŁ 2020 przewiduje się, że zwiększenie kapitału społecznego, kształtowanego w toku zmian kulturowo historycznych, będzie następowało powoli. Niemniej stymulowanie procesów wzrostu zaufania społecznego, zwiększenia troski o dobro wspólne, wspieranie aktywności obywatelskiej, rozwój społeczeństwa informacyjnego, zwiększenie potencjału kreatywnego i intelektualnego w konsekwencji doprowadzi do podniesienia poziom kapitału społecznego. Dynamizacja tego procesu jest podstawowym dążeniem wieloletniego programu współpracy.

Program zgodny jest także z następującymi strategiami krajowymi:

- Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, sprawne państwo, konkurencyjna gospodarka (Uchwała Nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 roku w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kraju 2020 (M.P. z 2012 roku, Nr poz. 882),
- Strategia rozwoju kapitału społecznego 2020 (Uchwała nr 61 Rady Ministrów z dnia 26 marca 2013 roku w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020” (M.P. z 2013 roku Nr poz. 378).

Rozdział 1.

Misja, pola strategiczne i cele szczegółowe Programu

§ 1. MISJA

Misją Samorządu Województwa Łódzkiego jest budowanie wspólnie z organizacjami pozarządowymi coraz silniejszego społeczeństwa obywatelskiego będącego filarem zrównoważonego rozwoju całego regionu.

1. Podstawowe wartości, którymi się kierujemy realizując misję:

- spójność społeczna,
- pomocniczość,
- poszanowanie różnorodności,
- poprawa jakości życia mieszkańców,
- społeczeństwo obywatelskie,
- wspieranie nowoczesnie definiowanych wspólnot, jako wspólnot, w których różnorodność nie dzieli, ale wzbogaca,
- dobro wspólne (nie wspólny interes),
- sprawiedliwy podział,
- dostępność dla wszystkich generacji.

2. Główny cel Programu zapisany w postaci Misji będzie realizowany poprzez cele szczegółowe przyporządkowane do trzech pól strategicznych zapisanych poniżej.

§ 2. POLA STRATEGICZNE:

I. MODELOWA WSPÓLPRACA

II. SILNY SEKTOR

III. AKTYWNI OBYWATELE

§ 3. CELE SZCZEGÓŁOWE:

I. MODELOWA WSPÓLPRACA				
Cel I/1 Rozszerzenie obszarów i form współpracy samorządu z sektorem pozarządowym		Cel I/2 Szeroki udział organizacji pozarządowych w tworzeniu polityk publicznych		
Działania, poprzez które realizujemy cel I/1 do pola strategicznego I		Działania, poprzez które realizujemy cel I/2 do pola strategicznego I		
I/1/1 Standaryzacja	I/1/2 Jasne reguły i wspólnie wypracowane procedury	I/2/1 Diagnozowanie	I/2/2 Planowanie	I/2/3 Monitorowanie (rozliczanie, ewaluacja)
II SILNY SEKTOR				
Cel II/1 Kooperacja nie rywalizacja		Cel II/2 Budowa pozytywnego wizerunku sektora	Cel II/3 Mistrzowski nie „dziadowski”, czyli budowa kompetencji sektora	
Działania, poprzez które realizujemy cel II/1 do pola strategicznego II		Działania, poprzez które realizujemy cel II/2 do pola strategicznego II	Działania, poprzez które realizujemy cel II/3 do pola strategicznego II	
II/1/1 Wspieranie działań zmierzających do integrowania sektora	II/1/2 Narzędzia wspomagające współpracę między organizacjami	II/2/1 Promocja działań sektora i kampanie promujące sektor	II/3/1 Silne organizacje	II/3/2 Współpraca wielosektorowa (branżowa oraz włączanie biznesu i nauki)
III AKTYWNI OBYWATELE				
Cel III/1 Aktywność obywatelska, zwiększenie zaangażowania organizacji pozarządowych i mieszkańców				
Działania, poprzez które realizujemy cel III/1 do pola strategicznego III				
III/1/1 Edukacja i informacja na temat narzędzi wspierających aktywność obywatelską		III/1/2 Rozwój wolontariatu w organizacjach pozarządowych i instytucjach publicznych		

Rozdział 2.

Zakres przedmiotowy Programu

I. MODELOWA WSPÓLPRACA

1. Podstawą do formułowania celów szczegółowych oraz działań w tym polu strategicznym są wskazania zawarte w Modelu współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych (projekt systemowy MPiPS).

2. Kontynuowane i rozwijane będą już funkcjonujące formy współdziałania, m.in. takie jak:

- udział organizacji pozarządowych w tworzeniu regionalnych strategii i programów,
- Łódzka Wojewódzka Rada Działalności Pożytku Publicznego,

- wzajemne informowanie się samorządu regionu i organizacji pozarządowych o potrzebach i problemach, planach, kierunkach działań i wypracowanych dobrych praktykach,
- spotkania konsultacyjne, informacyjne i szkoleniowe,
- zlecanie zadań w ramach otwartych konkursów ofert i w trybie pozakonkursowym,
- udzielanie patronatów i rekomendacji,
- użyczanie sal na spotkania.

3. Nowe formy współpracy zostały wskazane w opisanych poniżej celach Programu.

1) Cel I/1 – Rozszerzenie obszarów i form współpracy samorządu z sektorem

Oczekiwanie rezultaty:

- rozszerzenie obszarów tematycznych oraz form w jakich prowadzona jest współpraca finansowa i pozafinansowa pomiędzy samorządem regionu a organizacjami pozarządowymi,
- zwiększenie liczby oraz wartości finansowej zadań publicznych samorządu przekazanych do realizacji lub współrealizacji podmiotom z sektora organizacji pozarządowych,
- poprawa jakości zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe.

Działanie I/1/1: Standaryzacja

Oczekiwanie rezultaty:

- a) co najmniej dwa zadania zostaną wystandaryzowane i do 2020 roku ogłaszane konkursy będą uwzględniały standard,
- b) wypracowanie standardów przekrojowych – np.: sposobu informowania (język migowy, logotypy), dostępności,
- c) przyjęcie jasnych standardów realizacji oraz metody wyceniania wybranych zadań publicznych,
- d) określenie, jakie usługi zlecane/powierzone organizacjom pozarządowym będą miały formę wieloletnich kontraktów, a które zleceń rocznych (Uwaga: jedno zadanie może być realizowane na dwa sposoby),
- e) stały udział organizacji pozarządowych przy określaniu standardów wpisywanych do konkursów / form współpracy.

Zadania:

- a) coroczny przegląd zadań realizowanych w poszczególnych komórkach organizacyjnych UMWŁ (2016 – 2020) - Urząd Marszałkowski we współpracy z ŁWRDPP (2016-2020):
 - zgłaszanie nowych obszarów do objęcia współpracą finansową (otwarte konkursy ofert, kontraktacja poprzez zamówienia publiczne),
- b) wybór i wdrożenie zadań do realizacji w ramach kontraktów wieloletnich (2016) - Urząd Marszałkowski we współpracy z ŁWRDPP,
- c) standaryzacja co najmniej dwóch zadań publicznych województwa (2016 – 2017):
 - wybór co najmniej 2dwóch obszarów standaryzacji (zadań objętych standardami szczegółowymi),
 - konsultacja standardów wybranych zadań w regionie z organizacjami pozarządowymi,
 - pilotażowe wprowadzenie standardów w otwartych konkursach ofert,
 - monitoring realizacji ww. standardów,
 - ocena funkcjonowania ww. standardów,
- d) opracowanie i wdrożenie standardów przekrojowych dla wszystkich zadań zleczanych organizacjom (2016-2017):
 - konsultacja standardów w regionie z organizacjami pozarządowymi,

- pilotażowe wprowadzenie standardów w wybranych otwartych konkursach ofert,
- monitoring realizacji ww. standardów,
- ocena funkcjonowania ww. standardów.

Działanie I/1/2: Jasne reguły i wspólnie wypracowane procedury

Oczekiwane rezultaty:

- a) uproszczenie i zapewnienie wysokiej przejrzystości procedur składania ofert w konkursach (cyfryzacja procedury),
- b) zwiększenie odsetka składanych ofert spełniających kryteria formalne w konkursach,
- c) uwzględnienie perspektywy małych / młodych organizacji i ich oferty w procedurach konkursowych,
- d) przeciwdziałanie następującym zjawiskom w sytuacji sięgania po środki publiczne:
 - mało nowych podmiotów w konkursach,
 - niski udział organizacji eksperckich,
 - brak mechanizmów dla finansowania zadań zintegrowanych i wieloobszarowych;
- e) stała współpraca województwa z innymi jst w regionie w finansowaniu zadań ważnych dla mieszkańców,
- f) uwzględnianie roli wolontariuszy, w tym wolontariatu specjalistycznego (w kosztorysach i rozliczeniach zadań),
- g) wzmocnienie udziału organizacji pozarządowych w tworzeniu, realizacji i ocenie polityk publicznych,
- h) zwiększanie angażowania lokalnej społeczności do realizacji zadań publicznych,
- i) rozszerzenie metod kontraktowania zadań publicznych, w tym wypracowanie zasad i dobrej praktyki przygotowania zamówień publicznych uwzględniających potencjał organizacji pozarządowych,
- j) zwiększenie liczby projektów realizowanych w partnerstwach samorządu z organizacjami,

Zadania:

- a) ujednoczenie i dostosowanie procedur współpracy finansowej do różnorodności łódzkich organizacji pozarządowych,
- b) prowadzenie corocznie przeglądu stosowanych procedur w zakresie współpracy finansowej z udziałem organizacji pozarządowych i przygotowanie rekomendacji w zakresie ich aktualizacji (2016-2020),
- c) opracowanie reguł pisania ofert (podręcznika) w obszarach (2016):
 - zamówienia publiczne (jak w nich uczestniczyć, jak je przygotować od strony urzędu aby organizacje mogły w nich startować) -> podążanie w stronę większej kontraktacji zadań skierowanych do organizacji,
 - konkursy ofert (wzory pisania ofert),
 - doprecyzowanie zakresu kompetencji JST: tzn. co należy do zadań realizowanych z poziomu gminy (programy lokalne), a co z poziomu województwa (program wojewódzki),
- e) wypracowanie dodatkowych kryteriów oceny wniosków i ich coroczna aktualizacja (np. promujących młode organizacje, wspierających angażowanie mieszkańców, uwzględnianie specyfiki geograficznej w punktacji ofert zapewniających zrównoważenie w dostępie do środków regionalnych). Dodatkowe punktowanie/akcentowanie działań dotyczących bezpośrednio budowy społeczeństwa obywatelskiego (np. w karcie oceny merytorycznej) (2016-2017),
- f) wypracowanie jasnych i jawnych reguł i zasad dla zlecania zadań w trybie pozakonkursowym (2016),
- g) analiza i standaryzacja rozliczania zadań po stronie urzędu (jasne wymogi / kryteria) (2016-2017),
- h) wdrożenie elektronicznego generatora ofert w konkursach (2016-2017),
- i) upowszechnianie wiedzy nt. stosowanych reguł dla ofert i rozliczeń (szkolenia, informacje na stronach internetowych itp.) (2016- 2020),

- j) wprowadzenie zasady publikacji opisów zadań z ofert i raportów z realizacji zadania zlecanego przez samorząd, dzięki którym możliwe będzie wykorzystanie wiedzy wypracowanej w ramach realizacji zadania przez inne podmioty (2017),
- k) rozpoznanie i monitoring potencjału organizacji działających w regionie -> baza usług świadczonych przez organizacje (poziom regionu) oraz potencjału gmin i powiatów w obszarze współpracy (identyfikacja potrzeb lokalnych w tym zakresie) (2017-2018),
- l) opracowanie i wdrożenie wytycznych prowadzenia przetargów w sposób przyjazny dla organizacji pozarządowych (2017),
- m) wdrożenie nowych form współpracy takich jak regranting / małe granty / współfinansowanie (rozwijanie regrantingu jako narzędzia wsparcia małych organizacji pozarządowych i grup nieformalnych) (2016-2018),
- n) rozwój pozafinansowych form współpracy:
 - przegląd dobrych praktyk z innych regionów – inwentaryzacja i wybór rozwiązań do wdrożenia w Łódzkiem (2016-2020),
 - przygotowanie jasnych reguł zawierania umów / prowadzenia projektów partnerskich (organizacji i samorządu województwa) (2016),
 - stosowanie indeksu jakości współpracy jako narzędzia oceny zmian wdrażanych w tym obszarze w samorządzie województwa - cykl co najmniej raz na 2 lata (2017-2020),
 - opracowanie zasad tworzenia i powołanie tematycznych zespołów doradczych organizacji pozarządowych współpracujących z samorządem (2016-2017),
 - stały kontakt / komunikacja (także z jst w regionie) np. przekazywanie info o konkursach w regionie na dany teren (2016-2020),
 - baza danych o organizacjach aktywnych w regionie w podziale na powiaty - stałe poszerzanie zasobów bazy danych w zakresie dobrych praktyk i doświadczeń dot. współpracy, inicjatyw, działań (2017-2018),
- o) koordynacja działań z innymi podmiotami w regionie (2016-2020):
 - zaangażowanie oraz koordynacja realizacji zadań we współpracy z instytucjami regionalnymi (np. Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej),
 - zaangażowanie i koordynacja współpracy z instytucjami samorządu województwa (np. WUP, COP),
 - organizacja forum pełnomocników (urzędników odpowiedzialnych za współpracę z organizacjami pozarządowymi w poszczególnych jednostkach samorządu województwa łódzkiego) - spotkanie dwa razy w roku.

2) Cel I/2 – Szeroki udział organizacji pozarządowych w tworzeniu polityk publicznych

Oczekiwane rezultaty:

- a) zwiększenie zaangażowania organizacji pozarządowych z regionu łódzkiego w kształtowanie polityk publicznych województwa.

Działanie I/2/1: Diagnozowanie

Oczekiwane rezultaty:

- a) szerokie stosowanie konsultacji oraz innych mechanizmów partycypacyjnych w regionie,
- b) włączenie organizacji do diagnozy sytuacji w regionie, może to pomóc w poradeniu sobie z takimi wyzwaniami jak:
 - brak danych / dane bardzo ogólne,
 - uwzględnienie perspektywy oddolnej,
- c) traktowanie organizacji jako ekspertów, źródła wiedzy o regionie i o mieszkańcach,
- d) wzmocnienie roli organizacji pozarządowych w formułowaniu polityk publicznych w regionie,

- e) zwiększenie przepływu informacji i wiedzy na temat lokalnych wyzwań wśród organizacji pozarządowych,
- f) wzmocnienie pozycji Łódzkiej Wojewódzkiej Rady Działalności Pożytku Publicznego w procesie diagnozowania problemów i konsultowania dokumentów,
- g) definiowanie braków i niedostatków w dotychczasowych programach (współpracy) i strategiach regionalnych do uwzględnienia przy ich aktualizacji.

Zadania:

- a) uproszczenie procesu konsultacji z udziałem organizacji pozarządowych oraz Łódzkiej Wojewódzkiej Rady Działalności Pożytku Publicznego – przyjazne procedury w regionie dla organizacji (2016-2017):
 - opracowanie rekomendacji odnośnie uproszczonych procedur konsultacji (2016),
 - wdrożenie rekomendacji (2017),
- b) współpraca organizacji pozarządowych z Regionalnym Obserwatorium Terytorialnym (2016-2020),
- c) uwzględnianie uwag i współpraca z Łódzką Wojewódzką Radą Działalności Pożytku Publicznego oraz z tematycznymi zespołami doradczymi w zakresie diagnozy sytuacji w regionie (2017-2020).

Działanie I/2/2: Planowanie

Oczekiwane rezultaty:

- a) szerokie stosowanie konsultacji oraz innych mechanizmów partycypacyjnych w regionie,
- b) włączenie organizacji do planowania polityk w regionie,
- c) traktowanie organizacji jako ekspertów, źródła wiedzy o regionie i o mieszkańcach,
- d) wzmocnienie roli organizacji pozarządowych w formułowaniu polityk publicznych w regionie,
- e) wzmocnienie obecności przedstawicieli organizacji pozarządowych w ciałach i zespołach doradczych (np. Komitet Monitorujący),
- f) zwiększenie przepływu informacji i wiedzy na temat lokalnych wyzwań wśród organizacji pozarządowych,
- g) zdefiniowanie braków i niedostatków w dotychczasowych programach (współpracy) i strategiach regionalnych do uwzględnienia przy ich aktualizacji.

Zadania:

- a) zwiększanie współpracy organizacji pozarządowych z jednostkami odpowiedzialnymi z opracowanie programów i strategii poprzez: (2016-2020):
 - wzajemne informowanie się samorządu i organizacji o planach, kierunkach działań,
 - współtworzenie przez samorząd i organizacje strategii i programów oraz rozwiązań instytucjonalnych,
 - konsultowanie projektów aktów normatywnych,
- b) uwzględnianie uwag i współpraca z Łódzką Wojewódzką Radą Działalności Pożytku Publicznego oraz z tematycznymi zespołami doradczymi w zakresie planowania (2017-2020),
- c) edukacja nt. metod tworzenia dokumentów strategicznych w regionie oraz sposobów ich wdrażania.

Działanie I/2/3 Monitorowanie (rozliczanie, ewaluacja)

Oczekiwane rezultaty:

- a) szerokie uczestnictwo organizacji w ocenie realizacji polityk publicznych.

Zadania:

- a) zaplanowanie kierunków rozwoju struktury dialogu społecznego w regionie (2016),
- b) zespoły inicjatywno - doradcze (na podst. ustawy o działalności pożytku) łączące urzędników z przedstawicielami organizacji w celu monitorowania polityk,
- c) publikowanie informacji o pracach i ich efektach.

II. SILNY SEKTOR

1) Cel II/1 – Kooperacja nie rywalizacja

Działanie II/1/1 Wspieranie działań zmierzających do integrowania sektora

Oczekiwane rezultaty:

- a) organizacje w regionie znają się i współpracują,
- b) szeroka współpraca organizacji pozarządowych z Łódzką Wojewódzką Radą Działalności Pożytku Publicznego - większa rozpoznawalność Rady w regionie,
- c) integracja rad działalności pożytku publicznego z poszczególnych szczebli samorządu i innych ciał dialogu,
- d) współpraca pomiędzy lokalnymi i regionalnymi związkami stowarzyszeń, federacjami, porozumieniami organizacji.

Zadania:

- a) powołanie ciał dialogu zgodnie z wypracowanym standardem:
 - opracowanie zasad / standardu powoływania zespołów roboczych, forów, ciał dialogu przy Urzędzie Marszałkowskim (2016),
 - powołanie stosownych ciał dialogu (2016 – 2017),
 - funkcjonowanie w/w ciał z obsługą administracyjną ze strony Urzędu Marszałkowskiego (2017 – 2020),
- b) organizacja spotkań rad działalności pożytku publicznego z poziomów gminnych i powiatowych we współpracy z Łódzką Wojewódzką Radą Działalności Pożytku Publicznego (2016 – 2020),
- c) organizacja co najmniej jednego rocznie forum organizacji w formie jedno lub dwudniowego wydarzenia (konferencja, prezentacja działań organizacji, piknik itp.) we współpracy z Łódzką Wojewódzką Radą Działalności Pożytku Publicznego (2016 – 2020),
- d) organizacja co najmniej jednego rocznie spotkania branżowego dla organizacji – w branżach zgodnych z obszarami współpracy wskazanymi w ramach rocznego programu współpracy (2016 – 2020),
- e) zawiązanie bliższej współpracy pomiędzy radami pożytku a forum pełnomocników (2016 – 2020),
- f) ciała dialogu – aktywizacja / wzajemne informowanie - działanie o charakterze kaskadowym prowadzące m.in. do integracji w zespołach konsultacyjnych ale także do przekazywania informacji i zasięgania opinii środowiska przez zespoły konsultacyjne / robocze istniejące przy Urzędzie Marszałkowskim.

Działanie II/1/2 Narzędzia wspomagające współpracę między organizacjami

Oczekiwane rezultaty:

- a) zwiększona liczba działań i projektów wspólnych realizowanych w regionie przez organizacje pozarządowe.

Zadania:

- a) premiowanie ofert wspólnych w konkursach na zadania zlecone – inicjowanie działań partnerskich.

2) Cel II/ 2 - Budowa pozytywnego wizerunku sektora

Działanie II/2/1 Promocja działań sektora i kampanie promujące sektor

Oczekiwane rezultaty:

- a) poprawa rozpoznawalności i wizerunku organizacji pozarządowych wśród mieszkańców województwa,
- b) promowanie usług i działań realizowanych przez organizacje,
- c) stopniowe zwiększanie ilości osób, które przekazują 1% w regionie, w tym tych, którzy przekazują 1% organizacjom z regionu.

Zadania:

- a) rozbudowa strony www.ngo.lodzkie.pl (2016),
- b) większa współpraca z portalem ngo.pl,
- c) konkursy dla najlepszych organizacji pozarządowych –Nagroda Marszałka – opracowanie procedury i przeprowadzenie konkursu raz na rok,
- d) marka łódzkich organizacji pozarządowych,
- e) kampania promocyjno/informacyjna produktów i usług organizacji pozarządowych za pośrednictwem nośników Urzędu Marszałkowskiego (współpraca z Ośrodkami Wsparcia Ekonomii Społecznej),
- f) włączenie się w kampanię Zakup prospołeczny (2017),
- g) prowadzenie kampanii „1% dla Łódzkiego” nakłaniającej mieszkańców regionu do przekazywania podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego z województwa łódzkiego,
- h) działania promujące crowdfunding i darowizny na rzecz łódzkich organizacji pozarządowych (2017).

3) Cel II/3: Mistrzowski nie „dziadowski”, czyli budowa kompetencji sektora

Oczekiwane rezultaty:

- a) silne, samodzielne, skutecznie zarządzane organizacje,
- b) uwzględnienie kwestii przygotowania sektora do współpracy - zwłaszcza małych organizacji; stawianie na budowanie samodzielności.

Zadania:

- a) kreowanie centrów wsparcia organizacji pozarządowych w regionie we współpracy z lokalnymi samorządami lub w połączeniu z Ośrodkami Wsparcia Ekonomii Społecznej (2017 – 2018),
- b) udostępnienie usług wzmacniających organizacje w regionie – np.: konsultacje, szkolenia, spotkania specjalistyczne, wizyty studyjne,
- c) wsparcie organizacji pozarządowych w korzystaniu środków finansowych pochodzących spoza regionu,
- d) prowadzenie spotkań informacyjnych i szkoleniowych na temat konkursów dotacyjnych,
- e) środki dla młodych organizacji (start-up),
- f) utworzenie funduszu pożyczkowego dla organizacji pozarządowych,
- g) uruchomienie działań wspierających liderów sektora pozarządowego w województwie łódzkim – coaching, tutoring, spotkania integrujące.

Działanie II/3/2 Współpraca wielosektorowa (branżowa oraz włączanie biznesu i nauki)

Oczekiwane rezultaty:

- a) wzmocnienie współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a sferami biznesu i nauki.

Zadania:

- a) działania na rzecz promocji CSR,
- b) promocja usług i oferty organizacji pozarządowych podmiotów ekonomii społecznej.

III. AKTYWNI OBYWATELE

- 1) **Cel III/1 – Aktywność obywatelska, zwiększenie zaangażowania organizacji pozarządowych i mieszkańców**

Działanie III/1/1: Edukacja i informacja na temat narzędzi wspierających aktywność obywatelską

Oczekiwane rezultaty:

- a) rozpoznanie faktycznego stanu wiedzy obywateli woj. łódzkiego nt. narzędzi wspierających kształtowanie postaw obywatelskich, dostępnych w gminach i powiatach,

- b) rozpoznanie potrzeb związanych z informowaniem obywateli nt. dostępnych instrumentów wywierania wpływu na politykę gminy / miasta / powiatu,
- c) zwiększenie aktywności obywateli i organizacji pozarządowych poprzez realizację projektów niewymagające skomplikowanych rozliczeń formalnych i finansowych,
- d) gminy chętniej udzielają małych grantów („inicjatywa lokalna”) na potrzeby aktywizacji społeczników, grup nieformalnych,
- e) zwiększenie wiedzy obywateli nt. działań strażniczych,
- f) zwiększenie aktywności org. strażniczych w gminach i powiatach,
- g) wzmocnienie kontroli władzy lokalnej przez obywateli,
- h) wzmocnienie procesu konsultacji społecznych w gminach i powiatach,
- i) wypracowanie „dobrych praktyk” lokalnych dot. trybu prowadzenia konsultacji społecznych,
- j) zwiększenie wpływu obywateli i organizacji pozarządowych na kształtowanie polityk publicznych na wczesnym etapie (diagnoza) / na każdym etapie.

Zadania:

- a) promocja działalności Łódzkiej Wojewódzkiej Rady Działalności Pożytku Publicznego (od 2016 – realizuje Łódzka Wojewódzka Rada Działalności Pożytku Publicznego),
- b) diagnoza/ badanie poziomu/wiedzy/potrzeb na temat narzędzi dostępnych dla obywateli,
- c) doradztwo/ promowanie narzędzi aktywności obywatelskiej - szkolenia,
- d) mikrogranty – konkursy inicjatyw lokalnych realizowane za pośrednictwem operatora,
- e) promocja aktywnych narzędzi do działań obywatelskich (fundusz sołecki, inicjatywa lokalna, budżet partycypacyjny),
- f) wsparcie działań strażniczych - promowanie zapisów (lokalnie) ustawy o dostępności do informacji publicznej,
- g) stworzenie procedury konsultacji dla mieszkańców (2016-2018),
- h) konsultacje społeczne – promocja modelu konsultacji.

Działanie III/1/2: Rozwój wolontariatu w organizacjach pozarządowych i instytucjach publicznych

Oczekiwane rezultaty:

- a) lepsza współpraca z wolontariuszami instytucji podległych Urzędowi Marszałkowskiemu i organizacji pozarządowych,
- b) zwiększenie liczby koordynatorów wolontariatu w organizacjach i instytucjach,
- c) zwiększenie zaufania, większa otwartość instytucji na wolontariat,
- d) osoba w samorządach odpowiedzialna za rozwój wolontariatu i wspieranie org. wolontarystycznej,
- e) zwiększenie świadomości pracodawców odnośnie korzyści z wolontariatu (preferencje przy zatrudnianiu),
- f) co najmniej raz w roku odbywa się wojewódzki zjazd lokalnych centrów wolontariatu,
- g) kalendarz i mapa inicjatyw związanych z wolontariatem w regionie dostępne na stronie www.ngo.lodzkie.pl i w centrach wolontariatu,
- h) w każdym powiecie przynajmniej jedna organizacja lub instytucja publiczna posiada i udostępnia aktualną bazę ofert wolontarystycznych,
- i) przynajmniej 2 razy w roku odbywają się szkolenia lub spotkania informacyjne dla organizacji pozarządowych i wolontariuszy,
- j) poprawa wizerunku wolontariusza i przełamanie negatywnych stereotypów,

- k) wzrost liczby wolontariuszy,
- l) wzrost liczby organizacji i instytucji publicznych korzystających ze wsparcia wolontariuszy,
- m) zwiększenie liczby organizacji oferujących wolontariat, bogatsza oferta,
- n) wolontariat świadomie i w sposób zaplanowany będzie wykorzystywany przez organizacje do realizacji celów statutowych,
- o) wzrost kultury świadczenia wolontariatu – podpisywanie umów, dokumentowanie przebiegu pracy, ewaluacja,
- p) wymiana informacji, doświadczeń i integracja środowisk wolontariackich,
- q) wspólne inicjatywy, zawieranie partnerstw,
- r) zwiększenie siły nacisku na lokalne samorzady, by wspierały rozwój wolontariatu,
- s) poprawa jakości i efektywności działań,
- t) wzbogacenie oferty wolontarystycznej pozwalającej nabywać i rozwijać kompetencje przez wolontariuszy,
- u) więcej wolontariatu długoterminowego w organizacjach – budowanie więzi opartych na realnych korzyściach,
- v) wzrost kompetencji wolontariuszy (wartość dodana w projektach realizowanych ze środków województwa),
- w) wzrost trwałości rezultatów projektów i zasięgu ich oddziaływania,
- x) wzrost kompetencji w kadrach organizacji pozarządowych,
- y) większe zaangażowanie wolontariuszy w wolontariat długoterminowy względem krótkoterminowego,
- z) długoterminowość i atrakcyjność wolontariatu.

Zadania:

- a) przygotowanie/przeszkolenie instytucji publicznych i prywatnych do zarządzania wolontariatem:
 - poszerzenie oferty instytucji publicznych i wdrażanie modelowych programów wolontarystycznych,
 - kampania społeczna (wspólna samorządu i organizacji pozarządowych) np. uruchamiania wolontariatu np. w placówkach leczniczych,
 - wsparcie finansowe wolontariatu przez samorząd – szkolenia,
 - wsparcie niefinansowe – sale, patronaty,
- b) rozpoznanie/mapowanie inicjatyw związanych z wolontariatem,
- c) wspieranie powstawania i rozwoju centrów wolontariatu,
- d) promowanie wolontariatu wśród: organizacji pozarządowych, szkół (media, konkursy),
 - współpraca organizacji ze szkołami (wsparcie samorządów i lokalnych centrów wolontariatu),
 - kampania promocyjna/informacyjna – m.in. wykorzystanie lokalnych mediów i instytucji,
- e) zapisy w konkursach promujące wolontariat/ udział wolontariuszy:
 - modyfikacja ramowych zasad konkursów – dodatkowe punkty za zaangażowanie wolontariuszy i środowiska lokalnego w realizację zadań zleconych: pilotażowy konkurs; ewaluacja projektów; wprowadzenie rozwiązań w różnych konkursach,
- f) integracja środowisk wolontariackich - co najmniej raz w roku odbywa się wojewódzki zjazd lokalnych centrów wolontariatu przy wsparciu Urzędu Marszałkowskiego,
- g) szkolenie wolontariuszy w działaniu - nacisk na edukacyjną funkcję wolontariatu,

- patronat Marszałka dla projektów realizujących zasadę „szkolenie wolontariuszy w działaniu” - wypracowanie wytycznych dotyczących realizacji projektów zgodnie z zasadą „szkolenie wolontariuszy w działaniu”, konkurs pilotażowy, ewaluacja projektów pilotażowych, wprowadzenie rozwiązania w różnych konkursach,
- wprowadzenie zapisów w konkursach pozwalających na finansowanie kosztów związanych z realizacją odpowiedniego przygotowania (szkolenia specjalistycznego) wolontariuszy i delegowania ich do zadań,
- użyczenie pomieszczeń na szkolenia dla wolontariuszy,
- zamiast imprez „rozrywkowych” integrujących wolontariuszy działania nastawione na rozwój poprzez nieodpłatną pracę,

h) wolontariat pracowniczy:

- patronaty Marszałka dla działań wspierających wolontariat pracowniczy,
- wsparcie dla organizacji pozarządowych ze strony jednostek Urzędu Marszałkowskiego odpowiedzialnych za współpracę z biznesem,
- organizowanie spotkań dotyczących wolontariatu przez organizacje pozarządowe i biznes.

Rozdział 3.

Okres realizacji programu

Program realizowany jest w okresie pięciu lat, tj. od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2020 roku.

Rozdział 4.

Sposób realizacji programu

1. Podmiotami uczestniczącymi we współpracy są:

- 1) Sejmik Województwa Łódzkiego – uchwalający roczny program współpracy, jako organ stanowiący;
- 2) Zarząd Województwa Łódzkiego – realizujący roczny program współpracy, jako organ wykonawczy Województwa;
- 3) organizacje pozarządowe oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w zakresie odpowiadającym działaniom Województwa.

2. Zarząd Województwa Łódzkiego realizuje Program współpracy przy pomocy:

- 1) komórek organizacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego;
- 2) wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, które w obszarach swojego działania współpracują z organizacjami.

3. Komórki organizacyjne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego oraz wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne prowadzą bezpośrednią współpracę z organizacjami, która w szczególności polega na:

- 1) przygotowaniu i prowadzeniu konkursów ofert dla organizacji na realizację zadań finansowanych oraz dofinansowanych z budżetu Województwa Łódzkiego;
- 2) sporządzaniu sprawozdań z finansowej i pozafinansowej współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- 3) podejmowaniu i prowadzeniu bieżącej współpracy z organizacjami pozarządowymi statutowo prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

4. Za całokształt kontaktów samorządu województwa łódzkiego z organizacjami odpowiada Kierownik – Koordynator ds. Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi prowadzący Referat Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi w Kancelarii Marszałka.

5. Cele wskazane w Programie będą realizowane przez formy współpracy wskazane w niniejszym Programie oraz w programach współpracy obowiązujących w danym roku.

6. Łódzka Wojewódzka Rada Działalności Pożytku Publicznego prowadzi coroczną ewaluację i przygotowuje wskazówki do aktualizacji niniejszego Programu.

Rozdział 5.

Wysokość środków przeznaczonych na realizację programu

Wysokość środków przeznaczona na realizację programu w kolejnych latach zostanie określona w budżecie Województwa Łódzkiego na dany rok.

Rozdział 6.

Postanowienia końcowe

1. Zmiany w „Programie” mogą być dokonywane w trybie uchwały Sejmiku Województwa Łódzkiego.

2. W sprawach nie uregulowanych w niniejszym Programie zastosowania mają przepisy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, ustawy Kodeks Cywilny, ustawy o finansach publicznych oraz ustawy Prawo zamówień publicznych.